

سازمان ملل از بریتانیا درباره سوءاستفاده از قوانین مبارزه با تروریسم پاسخ می‌خواهد

کیت کلارنبرگ
گریزون
ترجمه مجله جنوب جهانی

در حالی که دولت بریتانیا روزبه‌روز تعداد بیشتری از فعالان و روزنامه‌نگاران مخالف، از جمله نویسنده این مقاله، را تحت آزار و بازداشت قرار می‌دهد، گزارشگران ویژه سازمان ملل با ارسال نامه‌ای اعتراضی به لندن، سوءاستفاده این کشور از قوانین مبارزه با تروریسم را محکوم کردند.

در دسامبر ۲۰۲۴، چهار گزارشگر ویژه سازمان ملل که بر «حق تجمع مسالمت‌آمیز و تشکل» و «حق حریم خصوصی» تمرکز داشتند، نامه‌ای تند به دولت بریتانیا ارسال کردند. آن‌ها با ابراز نگرانی جدی از احتمال «سوءاستفاده از قوانین مبارزه با تروریسم» برای بازداشت، بازجویی، و نظارت بر فعالان و روزنامه‌نگاران مخالف، از جمله کیت کلارنبرگ از رسانه The Grayzone، خواستار شفاف‌سازی در مورد چندین مسئله جدی شدند. لندن ۶۰ روز برای پاسخگویی فرصت داشت اما به طرز مشکوکی سکوت اختیار کرد.

در نتیجه، مکاتبات سازمان ملل با دولت بریتانیا اکنون علنی شده است. گزارشگران ویژه به‌وضوح از گزارش‌هایی درباره اجرای بند ۷ قانون مبارزه با تروریسم سال ۲۰۰۰ و بند ۳ قانون مبارزه با تروریسم و امنیت مرزی سال ۲۰۱۹ نگران بودند. این قوانین که تهدیدهای دولت‌های «خصمانه» را پوشش می‌دهند، ظاهراً برای بررسی و جمع‌آوری داده‌ها از روزنامه‌نگاران و فعالانی همچون جوانا راس، جان لاکلند، کیت کلارنبرگ، کریگ موری، و ریچارد مدهرست مورد استفاده قرار گرفته‌اند؛ در حالی که هیچ ارتباط معتبری میان این افراد و فعالیت‌های «تروریستی» یا «خصمانه» مشاهده نشده است.

در حالی که سازمان ملل همچنان منتظر پاسخی بود که هرگز نرسید، این نهاد از مقامات بریتانیا خواست تا «اقدامات موقتی» برای جلوگیری از تکرار احتمالی نقض حقوق بشر تحت قوانین مبارزه با تروریسم اتخاذ کرده و

و جنگ روسیه-اوکراین مورد انتقاد قرار می‌دهند، به‌ویژه تحت تأثیر این سوءاستفاده‌های گزارش‌شده قرار گرفته‌اند.

به طرز هشداردهنده‌ای، گزارشگران سازمان ملل این اقدامات را نوعی «استفاده بیش‌ازحد [یا] سوءاستفاده» از قوانین مبارزه با تروریسم بریتانیا برای «هدف قرار دادن آزادی مشروع بیان و عقیده، از جمله گزارش‌های رسانه‌ای در راستای منافع عمومی، آزادی‌های مرتبط با تجمع مسالمت‌آمیز و تشکل، و همچنین مخالفت‌ها و فعالیت‌های سیاسی» توصیف کردند.

قوانین «مبهم و گسترده» زمینه‌ساز سرکوب گسترده

گزارشگران ویژه سازمان ملل به‌شدت از اختیاراتی که برای آزار و احتمالاً زندانی کردن مخالفان مورد استفاده قرار می‌گیرد، انتقاد کردند. آن‌ها هشدار دادند که بند ۷ قانون مبارزه با تروریسم سال ۲۰۰۰ «ممکن است به شکلی

«مسئولیت‌پذیری» افرادی را که در «نقض‌های ادعایی» دست داشته‌اند، تضمین کند. اما ظاهراً بریتانیا تحت فشار سازمان ملل مرعوب نشده و سرکوب مخالفان را تشدید کرده است.

از زمان ارسال نامه اعتراضی سازمان ملل، فعالان و روزنامه‌نگاران بریتانیایی بیشتری بازداشت، مورد یورش و تحت پیگرد قرار گرفته‌اند، از جمله آسا وینستلی، تونی گرینستاین، سارا ویلکینسون، ریچارد بارنارد (از بنیان‌گذاران Palestine Action)، و دیوید میلر (استاد دانشگاه).

سرکوب مخالفان در مرزهای بریتانیا

نامه سازمان ملل بر این نکته تأکید داشت که «اختیارات مندرج در قوانین مبارزه با تروریسم بارها برای بررسی، بازداشت، و دستگیری روزنامه‌نگاران و فعالان، به‌ویژه در مرزهای بریتانیا، مورد استفاده قرار گرفته است.» گزارشگران نوشتند که افرادی که سیاست خارجی غرب را در زمینه درگیری‌های خاورمیانه

غیرموجه علیه روزنامه‌نگاران و فعالانی که سیاست خارجی غرب را نقد می‌کنند، به کار گرفته شود.» در تمامی مواردی که سازمان ملل بررسی کرده، بازداشت‌های انجام‌شده تحت این قانون «از پیش برنامه‌ریزی‌شده بود و علیرغم فقدان ارتباط معتبر با فعالیت‌های تروریستی، اقداماتی همچون بازجویی، مصادره دستگاه‌های دیجیتال و ثبت اثر DNA انجام شده است.»

چنین سوءاستفاده‌ای از قوانین به اصطلاح مبارزه با تروریسم به‌طور اجتناب‌ناپذیری «خطر ارباب، بازداشت، و مختل کردن توانایی روزنامه‌نگاران برای گزارش درباره موضوعات مهم عمومی بدون خودسانسوری» را افزایش می‌دهد. گزارشگران هشدار دادند که این «اثر سرکوبگرانه جدی» می‌تواند فراتر از رسانه‌ها گسترش یابد و «به‌طور غیرموجه با حقوق آزادی بیان، عقیده و مشارکت در زندگی عمومی» در میان جامعه مدنی و گفتمان سیاسی و عمومی مشروع تداخل ایجاد کند.

سازمان ملل همچنین بارها «ابهام و گستردگی بیش‌ازحد» قانون مبارزه با تروریسم سال ۲۰۰۰ را هدف انتقاد قرار داد. این قانون بیان می‌کند که «اظهار نظر یا اعتقاد... که در حمایت از یک سازمان ممنوعه باشد» جرم محسوب می‌شود، در حالی که هیچ تعریفی برای واژه «حمایت» ارائه نمی‌دهد. گزارشگران هشدار دادند که این «ابهام» ممکن است به‌طور غیرموجه نظرات مشروعی را «که ارتباط منطقی، مستقیم یا سببی با خشونت تروریستی یا آسیب‌های واقعی ندارند» جرم‌انگاری کند.

آن‌ها یادآور شدند که این ممنوعیت «بسیار فراتر از محدودیت‌های پذیرفته‌شده بر آزادی بیان تحت قوانین بین‌المللی در زمینه ممنوعیت تحریک به خشونت یا نفرت‌پراکنی» است. در واقع، «سخنانی که لزوماً لازم یا متناسب برای جرم‌انگاری نیستند، از جمله بحث‌های مشروع درباره لغو ممنوعیت یک سازمان یا مخالفت با

تصمیم دولت در ممنوع کردن آن»، می‌توانند تحت مفاد گسترده قانون مبارزه با تروریسم سال ۲۰۰۰ به‌عنوان «حمایت» از یک گروه تروریستی تلقی شوند.

این مسئله به‌ویژه زمانی مشکل‌ساز می‌شود که برخی گروه‌هایی که بریتانیا آن‌ها را ممنوع اعلام کرده، مانند حماس یا حزب‌الله، «در عمل به‌عنوان نهادهای حکومتی مشغول ارائه خدمات غیرنظامی متنوعی از جمله امور اجرایی، کمک‌های بشردوستانه، فعالیت‌های پزشکی، خدمات اجتماعی، زیرساخت‌های عمومی و آموزش» هستند.

«هرگونه حمایت از این فعالیت‌های غیرنظامی عادی این سازمان می‌تواند به‌عنوان حمایت از آن تلقی شود، حتی اگر این حمایت هیچ ارتباطی با اقدامات تروریستی خشونت‌آمیز گروه نداشته باشد.»

کار کردن برای دولت‌های «خصمانه» بدون اطلاع قبلی

نگرانی مشابهی در مورد بند ۳ قانون مبارزه با تروریسم و امنیت مرزی سال ۲۰۱۹ مطرح شد، قانونی که تحت آن کیت کلارنبرگ در می ۲۰۲۳ هنگام بازگشت به لندن بازداشت شد.

این قانون مقرر می‌دارد که هر فردی که به ظن «فعالیت خصمانه» به نمایندگی از یک قدرت خارجی وارد قلمرو بریتانیا شود، می‌تواند بدون رضایت خود به مدت حداکثر شش ساعت بازداشت و بازجویی شود، در حالی که محتوای دستگاه‌های دیجیتالی او مصادره و ذخیره خواهد شد. عدم همکاری به‌طور خودکار منجر به بازداشت می‌شود.

مشاهده اخطار بازداشت روزنامه‌نگار کیت کلارنبرگ تحت بند ۳ قانون مبارزه با تروریسم و امنیت مرزی بریتانیا (۲۰۱۹)

می‌دهد تا «مداخلات غیرضروری، نامتناسب یا خودسرانه‌ای» در حقوق بازداشت‌شدگان، از جمله آزادی و حریم خصوصی آن‌ها داشته باشند. علاوه بر این، از آنجا که افراد تحت این قانون به‌طور رسمی تحت تحقیقات جنایی قرار ندارند، بازداشت نشده‌اند و به ارتکاب جرمی متهم نیستند، حق سکوت نیز ندارند.

نقض آشکار حقوق بین‌الملل

سازمان ملل این تمایز را «ساختگی» دانسته و با توجه به «تحریم‌های تنبیهی برای عدم همکاری»، این رویه را «ناسازگار با مفهوم پذیرفته‌شده‌ی 'بازداشت' یا 'دستگیری'» در ماده ۹ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) معرفی کرد. آن‌ها همچنین هشدار دادند که «دامنه‌ی گسترده‌ی» بند ۳ این قانون «امکان مداخله‌های غیرضروری، نامتناسب، خودسرانه یا تبعیض‌آمیز را در حقوق فردی فراهم می‌کند، از جمله آزادی از

بند ۳ این قانون به‌طور فزاینده‌ای نگران‌کننده است، زیرا نیازی به وجود سوءظن ندارد. بر اساس مفاد این قانون، «مهم نیست که فرد از این موضوع آگاه باشد یا نه که فعالیت‌های که انجام داده یا در آن مشارکت داشته، فعالیت‌های خصمانه محسوب می‌شود. همچنین مهم نیست که دولت ذی‌نفع یا دولتی که این اقدام خصمانه به نمایندگی از آن انجام شده، دستور این اقدام را صادر کرده، آن را تأیید کرده یا از انجام آن مطلع بوده باشد.» به عبارت دیگر، در یک توطئه‌ی ادعایی، هیچ‌یک از مظنونین نیازی به آگاهی یا رضایت از فعالیت‌های احتمالی غیرقانونی ندارند.

«اقدامات خصمانه» به‌عنوان هرگونه رفتاری تعریف شده که تهدیدی برای «امنیت ملی» یا «رفاه اقتصادی» لندن تلقی شود. بار دیگر، گزارشگران ویژه سازمان ملل این تعاریف را «مبهم و بیش‌ازحد گسترده» خواندند و نتیجه گرفتند که این واژگان به مقامات بریتانیا «اختیارات فوق‌العاده‌ای»

حرفه‌ای، و وضعیت زندگی‌اش در صربستان (کشور محل اقامتش) قرار گرفت.

تمام وسایل شخصی او به‌طور کامل بازرسی شد و مجبور شد رمزهای عبور دستگاه‌های دیجیتالی خود، از جمله گوشی هوشمند، تبلت و دو دوربین را ارائه دهد.

نه‌تنها تمام داده‌های این دستگاه‌ها کپی شد، بلکه «کارت‌های حافظه و سیم‌کارت‌های این وسایل الکترونیکی خارج از اتاق بازجویی کپی و توسط پلیس ضبط شدند.» تا زمان ارسال نامه‌ی سازمان ملل، یکی از کارت‌های حافظه‌ی کلارنبرگ بیش از یک سال و پنج ماه نزد مقامات بریتانیایی باقی مانده بود، که نشان می‌دهد او همچنان تحت «تحقیقات جنایی» در مورد جرایمی نامعلوم قرار دارد که او آگاهانه یا عامدانه مرتکب آن‌ها نشده است.

بازداشت خودسرانه، آزادی تردد... و حقوق ورود و خروج از کشور خود.»

ماده ۱۷ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی تصریح می‌کند:

«هیچ‌کس نباید در معرض مداخله‌ی خودسرانه یا غیرقانونی در حریم خصوصی، خانواده، خانه یا مکاتبات خود قرار گیرد، و همچنین نباید مورد حملات غیرقانونی علیه حیثیت و شهرت خود واقع شود.»

تجربه‌ی بازداشت کیت کلارنبرگ: نقض آشکار حقوق انسانی

این اصل حقوقی به‌وضوح در تجربه‌ی کیت کلارنبرگ در فرودگاه لوتون در می ۲۰۲۳ نقض شد. گزارشگران سازمان ملل مستند کرده‌اند که او در آنجا اثر انگشتش ثبت شد، تحت آزمایش DNA دهانی قرار گرفت، و توسط مأمور بررسی مورد عکسبرداری قرار گرفت. او همچنین مورد بازجویی‌های تهاجمی درباره‌ی امور مالی، روابط شخصی و

فعلی را لغو کند یا آن‌ها را «به‌گونه‌ای اصلاح کند که آزادی بیان را محافظت کند» و راهنمایی‌های قضایی برای استفاده‌ی مناسب از این قوانین تدوین کند تا از جرم‌انگاری غیرضروری یا نامتناسب مخالفت‌های سیاسی جلوگیری شود.

آن‌ها همچنین از لندن خواستند توضیح دهد که چگونه اعمال قوانین ضدتروریسم علیه فعالان و روزنامه‌نگاران با قوانین بین‌المللی حقوق بشر سازگار است، و اطلاعاتی درباره وضعیت داده‌های ضبط‌شده از روزنامه‌نگاران ارائه کند.

گزارشگران سازمان ملل همچنین از دولت بریتانیا خواستند که موارد رو به افزایش سوءاستفاده از قوانین ضدتروریسم برای سرکوب روزنامه‌نگاران و فعالان را بررسی کند و با اصلاح قوانین، ارائه‌ی دستورالعمل‌های جدید به مقامات ذی‌ربط، و آموزش نیروهای امنیتی مرزی به این مسئله رسیدگی کند.

مصادره‌ی غیرقانونی داده‌های روزنامه‌نگاران

گزارشگران سازمان ملل یادآور شدند که کلارنبرگ تنها یکی از چندین روزنامه‌نگاری است که توسط مأموران مرزی بریتانیا بازداشت شده و وسایل الکترونیکی‌شان برای مدت طولانی مصادره شده است. این افراد هیچ اطلاعاتی درباره‌ی نحوه‌ی استفاده، نگهداری یا حذف داده‌های خود دریافت نکرده‌اند و از حقوق‌شان در زمینه‌ی حفاظت از داده‌های شخصی نیز اطلاعی داده نشده است.

در بسیاری از موارد، وسایل ضبط‌شده هرگز بازگردانده نشده‌اند، بدون هیچ توضیح رضایت‌بخش یا توجیه قانونی آشکار.

قوانین جدید بریتانیا: جرم‌انگاری گسترده‌ی مخالفت سیاسی

در پایان، گزارشگران سازمان ملل از لندن خواستند تا قوانین سرکوب‌گرانه‌ی

تقریباً ناگزیر، بدون آنکه قصد یا آگاهی داشته باشند، آن را نقض خواهند کرد.

درخواست پناهندگی خبرنگار بریتانیایی در روسیه پس از آزار و اذیت‌های مستمر

تقریباً هم‌زمان با اعتراض گزارشگران سازمان ملل به دولت بریتانیا درباره سوءاستفاده از قوانین ضدتروریسم برای سرکوب مخالفان، روزنامه‌نگار مستقل بریتانیایی، جانی میلر، در روسیه پناهندگی دریافت کرد.

میلر، که شهروند بریتانیاست، دو سال و نیم از خطوط مقدم جنگ نیابتی اوکراین گزارش تهیه می‌کرد. در این مدت، حامیان دولت ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین، یک کارزار گسترده‌ی آزار و اذیت علیه او به راه انداختند، که شامل هک کردن دستگاه‌های دیجیتال و حساب تلگرامش، ارسال تهدیدهای ناشناس به او و خانواده‌اش، و تعقیب عمومی او بود.

عدم پاسخگویی بریتانیا به نامه‌ی سازمان ملل و تشدید حملات علیه مخالفان داخلی، نشان می‌دهد که این درخواست‌ها کاملاً نادیده گرفته شده‌اند.

تصویب قوانین سرکوبگرانه‌ی جدید در دسامبر ۲۰۲۳

در دسامبر ۲۰۲۳، بریتانیا دور جدیدی از قوانین سرکوبگرانه را تحت عنوان «قانون امنیت ملی» تصویب کرد که مفاهیم مبهم و گسترده‌ی قوانین پیشین، که سازمان ملل آن‌ها را محکوم کرده بود، بیشتر تقویت و رسمی می‌کند.

این قانون جرایم کاملاً جدیدی را با مجازات‌های شدید معرفی کرده و پیامدهای گسترده‌ای برای آزادی بیان به همراه دارد. هدف اصلی آن سرکوب روزنامه‌نگاری تحقیقی و جلوگیری از ظهور ویکی‌لیکس جدید است. دامنه‌ی این قانون چنان گسترده است که افراد

فزاینده از سیاست‌های دولت آمریکا استعفا داد و سپس به روسیه نقل مکان کرد."

میلر یک روز قبل از مصاحبه رسمی با دوسو برای صرف قهوه دیدار کرد. پس از آن، هنگامی که به سمت متروی مرکزی مسکو می‌رفتند، دوسو آهسته به او اطلاع داد که چندین نفر آن‌ها را تعقیب می‌کنند. "او نه تنها شخصاً این تجربه را در مأموریت‌های خارجی داشت، بلکه به طور ویژه برای تشخیص و فرار از آن آموزش دیده بود،" میلر خاطرنشان کرد. اگرچه این دو نفر در نهایت از تعقیب‌کنندگان خود گریختند و آن‌ها را در مترو گم کردند، اما این تجربه میلر را تکان داد.

تا به امروز، او نمی‌تواند از فکر کردن به اینکه "اگر تنها بودم و این اتفاق در شب می‌افتاد چه می‌شد؟" اجتناب کند. و به نمونه آدریان بوکه اشاره می‌کند. بوکه، کهنه‌سرباز نظامی فرانسوی بود که در آوریل ۲۰۲۲ به اوکراین سفر کرد، شاهد جنایات جنگی بی‌شمار نیروهای

میلر به گریزون گفت مطمئن نیست چه کسی یا چه چیزی در نهایت پشت این کارزار آزار و اذیت بوده، اما به شدت مشکوک است که اطلاعات بریتانیا و/یا اوکراین نقشی در آن داشته‌اند. او می‌گوید از ابتدای سال ۲۰۲۴ مشخص بود که تحرکات او در مسکو به دقت و از پیش زیر نظر گرفته می‌شد. در ملاقات‌های متعدد با دوستان و منابع خبری در بارها، کافه‌ها و رستوران‌های پایتخت روسیه، افرادی آنجا منتظر او بودند و به طرز تهدیدآمیزی به او خیره می‌شدند:

"ممکن است دیوانه‌وار به نظر برسد، اما فکر می‌کنم این همان هدف بود. مقصود آن‌ها این بود که مرا به جنون بکشانند و اگر هرگز درباره این موضوع علناً صحبت کنم، دیوانه جلوه دهند. اما این برخوردهای ارباب‌آمیز از دور بیش از آن تکرار شد که تصادفی باشد و توسط کسانی که با آن‌ها ملاقات می‌کردم نیز مشاهده شد. یکی از آن‌ها جورج دوسو بود، دیپلمات آمریکایی که در اعتراض به غزه و پس از سرخوردگی

بازداشت شد، او نه تنها تحت تهدید دستگیری و پیگرد قانونی مجبور شد آدرس آپارتمانش در بلگراد را به پلیس ضدترور بریتانیا ارائه دهد، بلکه موقعیت آن در ساختمان، مبلغ اجاره و اینکه آیا قبوض انرژی در این قیمت گنجانده شده است را نیز باید اعلام می‌کرد. مشخص نیست این اطلاعات برای چه اهداف زیان‌باری استفاده شد. از نظر میلر، اطلاعات بریتانیا مصمم است مخالفان را هر کجا که باشند، چه در داخل کشور و چه هزاران مایل دورتر، آزار دهد.

کی‌یف بود، پس از بازگشت به خانه علناً به این جنایات شهادت داد و ادعاهای غربی در مورد جنایات روسیه در بوچا را رد کرد، سپس در ترکیه توسط ملی‌گرایان اوکراینی مورد ضرب و شتم قرار گرفت. میلر به‌طور قابل درکی از اینکه سرانجام از درجه‌ای حمایت قانونی، شخصی و حرفه‌ای برخوردار شده، آسوده‌خاطر است:

"هدف آن‌ها این بود که مرا چنان از دست دادن جانم بترسانند که کارم را متوقف کنم، و تقریباً موفق شدند. تأثیر روانی عظیم بود، نوعی جنگ بود و مرا بیش از هر چیزی که قبلاً تجربه کرده بودم، تحت فشار قرار داد،" او اظهار داشت. "این طنز تلخی است که یکی از دلایل اصلی که من در روسیه پناهندگی خواستم این است که برای درخواست پاسپورت جدید، می‌بایست آدرس را به سفارت بریتانیا در مسکو می‌دادم. به هیچ وجه!"

در حالی که کیت کلارنبرگ از گری‌زون در ماه مه ۲۰۲۳ در فرودگاه لوتون